

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/114965,Odsloniecie-rozbudowanej-kwatery-Batalionu-Piesc-na-warszawskich-Powazkach-Warsz.html>
17.04.2024, 05:35

Odślonięcie rozbudowanej kwatery Batalionu „Pięć” na warszawskich Powązkach - Warszawa, 4 października 2020

W niedzielę 4 października 2020 r., o godz. 10.00, na Powązkach Wojskowych w Warszawie została odsłonięta rozbudowana kwatera Batalionu Armii Krajowej „Pięść”, składająca się z tablic pamiątkowych zawierających dane żołnierzy.

W uroczystości wzięli udział przedstawiciele Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN: Adam Siwek (dyrektor BUWiM IPN) i Ewa Żaboklicka (naczelnik OBUWiN IPN w Warszawie) oraz wicedyrektor Archiwum IPN dr Mariusz Żuławnik.

W 2019 roku w środowisku rodzin żołnierzy Batalionu zrodził się pomysł przebudowy i renowacji kwatery na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Celem projektu było umieszczenie nazwisk, pseudonimów i stopni wojskowych wszystkich żołnierzy oddziału 993/W (późniejszej „Pięści”) poległych w czasie okupacji, podczas Powstania

Warszawskiego, a także zmarłych po wojnie w kraju i za granicą. Środowisko założyło stowarzyszenie, którego celem była realizacja projektu.

Projekt udało się sfinalizować dzięki wsparciu finansowym partnerów, m.in. Instytutu Pamięci Narodowej.

Batalion „Pięść” – batalion Armii Krajowej biorący udział w walkach w czasie powstania warszawskiego (1944) w zgrupowaniu „Radosław”.

Został sformowany 25 lipca 1944 pod dowództwem mjr. Alfonsa Kotowskiego ps. „Okoń”. Jako miejsce koncentracji na dzień 1 sierpnia 1944 wyznaczono cmentarz ewangelicko-augsburski przy ul. Młynarskiej.

Batalion składał się z oddziałów specjalnych kontrwywiadu (Oddział II) Komendy Głównej AK. Jego trzonem był Oddział Wykonawczy Bezpieczeństwa Kontrwywiadu 993/W, składający się z około 120 osób, oraz oddział 993/P (policja granatowa), oddział 998/W, „65” oraz tzw. oddział legalizacji „WD-68” „Agatona”.

W momencie wybuchu powstania batalion „Pięść” został wcielony do Zgrupowania „Radosław”. Na miejsce koncentracji przybyła jedynie jedna kompania „Zemsta” i kilkunastoosobowy pluton „Agatona”, który został czasowo włączony do kompanii „Zemsta”. Dowódca niekompletnego batalionu mjr „Okoń” został odkomenderowany do innych zadań i 10 sierpnia odszedł do Kampinosu.

Batalion „Pięść”, a właściwie jedna jego kompania, nie miał łatwego zadania w czasie działań powstańczych. Brak broni nie pozwalał na odtworzenie pełnego stanu z wielu zgłaszających się ochotników. Nie pozwalało to na podjęcie samodzielnych zadań. W pierwszych dniach powstania poszczególne plutony przydzielane były do wsparcia innych batalionów.

Kompania „Zemsta” brała udział w ciężkich walkach Zgrupowania „Radosław” na Woli i Starym Mieście. Wielu walczących zginęło. Pod koniec sierpnia pozostało jedynie 25 procent stanu wyjściowego.

Po upadku Starego Miasta część kompanii „Zemsta” przeszła do Śródmieścia i walczyła jako pluton na odcinku ppłk Władysława Garlickiego „Bogumiła”, broniąc Instytutu Głuchoniemych, gmachu YMCA i willi Pniewskiego. Pluton „Agaton” pełnił służbę ochrony Sztabu KG AK w „małej Paście” na ul. Piusa XI nr 19.

Grupa 14 żołnierzy z „Pięści” przeszła kanałami na Żoliborz, a następnie do Kampinosu, gdzie ranny i ewakuowany ze Starego Miasta por. „Porawa” reaktywował kompanię „Zemsta” w liczbie około 120 osób.

Kampinoska „Zemsta” osłaniała w walce obóz zgrupowania od strony północnej, tj. od Modlina, Kazunia, Sowiej Woli i Cybulic. Podczas wycofywania się zgrupowania na południe, „Zemsta” w walkach osłonowych doszła w rejon Żyrardowa, Jaktorowa, gdzie wraz z częścią Grupy „Kampinos’ została rozbita przez Niemców w operacji „Spadająca Gwiazda”. 25 żołnierzy oddziału zdołało dotrzeć w rejon Drzewicy i Opoczna, gdzie zasilili pododdziały 25. Pułku Piechoty AK Ziemi Kieleckiej.

W czasie Powstania Warszawskiego przez batalion „Pięć” przeszło łącznie 350 osób.